

MÁR A SZEMÜNKNEK SEM HISZÜNK

MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL (AI) KÉSZÜLT ÉS HAGYOMÁNYOS VIDEÓK
FELISMERÉSÉNEK PONTOSSÁGA A MAGYAR LAKOSSÁG KÖRÉBEN

Kutatásunkban meglepő eredményekre jutottunk az AI-generálta és a hagyományos videók felismerésével kapcsolatban. Az emberek rendkívül gyengék a videók típusának (AI / nem AI) beazonosításában, és – talán mivel tisztában is vannak ezen gyengeségükkel – gyakrabban gondolnak AI-nak nem AI-jal készült tartalmakat, mint fordítva. A továbbiakban részletesen bemutatjuk a kutatás indokoltságát, módszertanát és eredményeit.

Az elmúlt egy évben a mesterséges intelligencia-alapú (AI) videókészítő eszközök rohamos fejlődésével folyamatosan gyorsuló mértékben öntötték el az internetet az AI-generálta videók. A legnagyobb közösségi médiafelületeken, a Facebookon, az Instagramon, a Tiktokon és a Youtube-on a felhasználók lényegében folyamatosan találkoznak részben vagy teljes egészében mesterséges intelligenciával készített videókkal.

Az AI-videógyártás a hobbiszintű és az üzleti célú tartalomgyártáson túl a politikai kampányok egyik meghatározó eszközévé lépett elő. Némi hozzáértéssel, és nem túl drága AI-eszközök használatával tömegesen állíthatók elő olyan AI-videók, melyek már megszólalásig hasonlítanak a valódi, élőszereplős tartalmakra. Az AI így a társadalmi szintű befolyásolás rendkívül költséghatékony, tömegesen alkalmazható eszközévé lépett elő.

A Prizma Alapítványnál arra voltunk kíváncsiak, hogy hogyan fogadják a felhasználók a rájuk zúduló AI-videók áradatát, és mennyire képesek megkülönböztetni az AI-tartalmakat a valós szereplőkkel, valós helyszínen, nem AI segítségével készített felvételektől.

Ezért 2025. novemberében kutatást végeztünk ennek megismerésére.

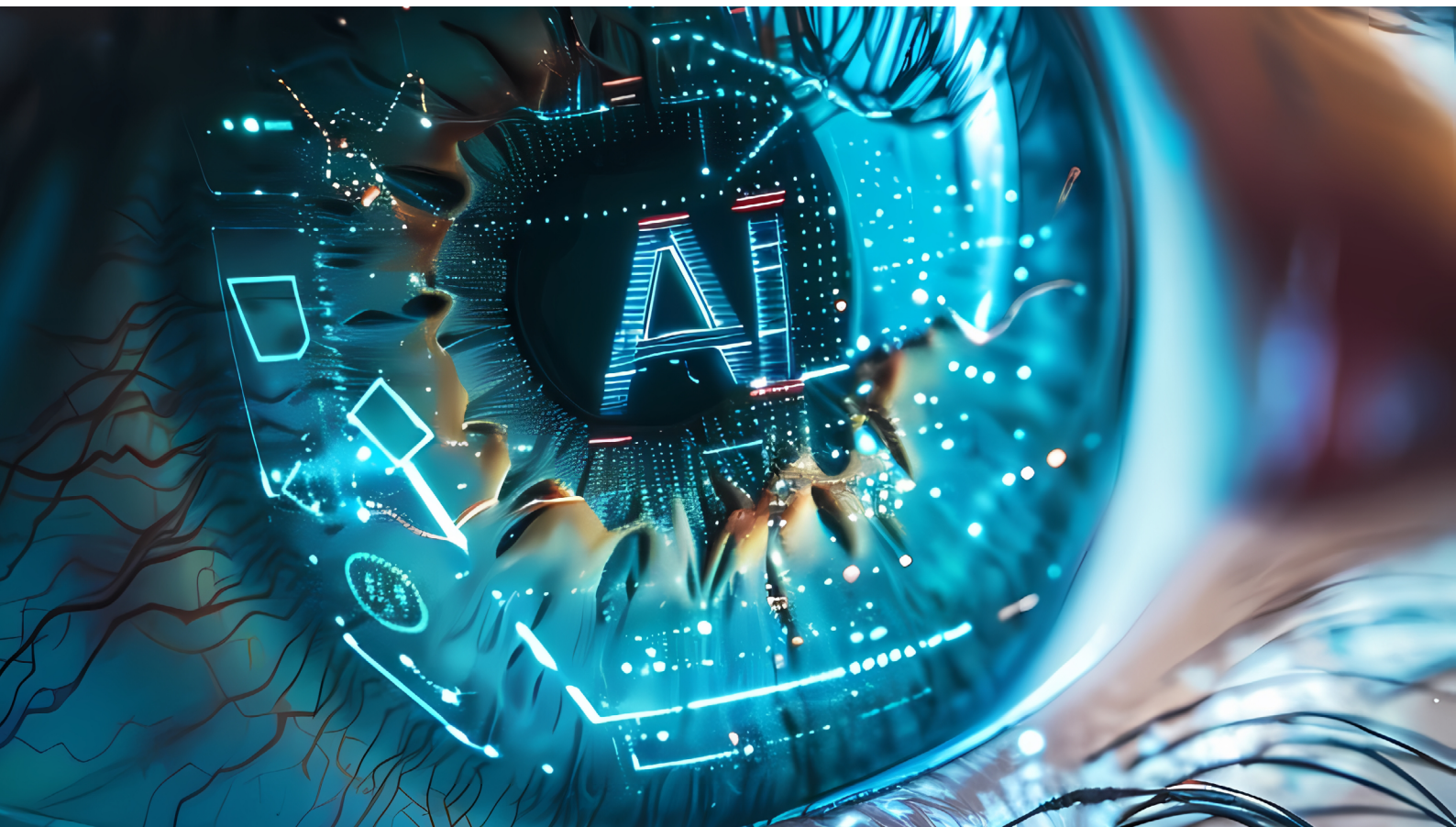
MÓDSZERTAN

Az adatfelvételt az Europion segítségével online, 1321 fő bevonásával végeztük. A kutatásban alkalmazott minta nem, kor, iskolai végzettség, településtípus és régió szerint reprezentatív a magyar társadalomra vonatkozóan.

A kutatás résztvevőinek rövid videórészleteket mutattunk, melyekkel kapcsolatban meg kellett mondaniuk, hogy az adott videó szerintük AI segítségével készült-e vagy sem. A videók kiválasztása esetén ügyeltünk rá, hogy ne használjunk a magyar lakosság körében várhatóan jól ismert tartalmakat (pl. a közösségi médiát mostanában elárasztó politikai célú AI-videókat), hogy előzetes ismereteik ne szennyezzék a kutatás pontosságát.

Annak érdekében, hogy a valós videónézési helyzetekhez hasonló körülményeket teremtsünk, a kutatásban nem felhasznált, "kitöltő" videókat is mutattunk a résztvevőknek, melyek kapcsán figyelmet igénylő kérdéseket kaptak. A kutatásban szereplő videók esetén ugyancsak tettünk fel azok egyes részleteire vonatkozó további kérdéseket, hogy a résztvevők ne fókuszáljanak kifejezetten arra a videó megtekintésekor, hogy az vajon AI-jal készült-e. Ez az elrendezés megfelelt a közösségi média hétköznapi tartalomfogyasztási körülményeinek, ahol a videókat nem azzal kifejezett a céllal ülnék le megtekinteni az emberek, hogy megállapítsák valódiságukat.

A videókra vonatkozó felmérésen túl további kérdéseket is tettünk fel a résztvevőknek, hogy megismerjük az AI-videókkal kapcsolatos attitűdjeiket, elképzeléseiket és szokásaikat.

EREDMÉNYEK

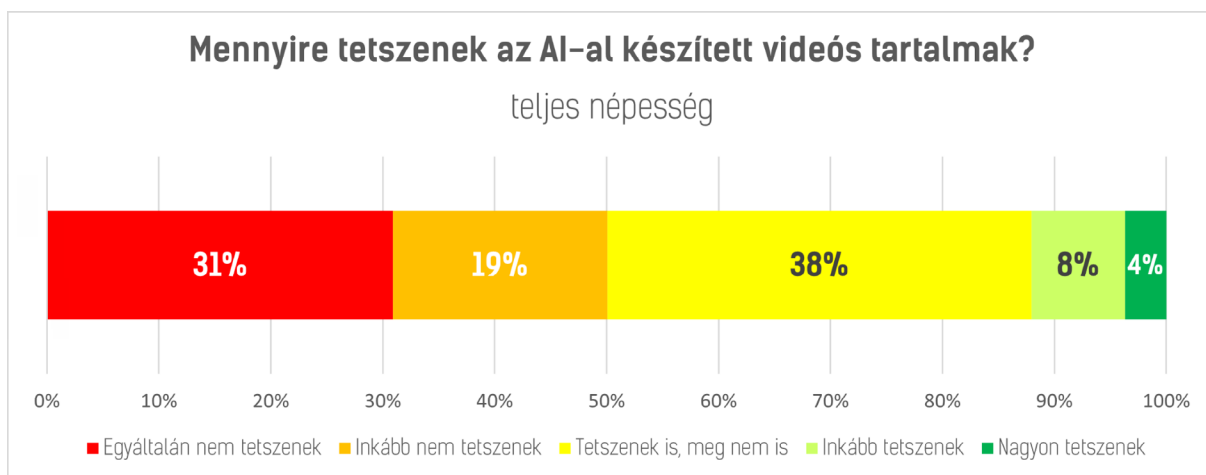
MAJD NEM MINDENKI NÉZI, KEVESEN SZERETIK

A felmérésben részt vevők 89%-a legalább hetente egyszer találkozik általa mesterséges intelligenciával készültnek tartott videós tartalommal. 65%-uk pedig naponta többször (46%) vagy lényegében folyamatosan (19%) lát ilyen videókat.

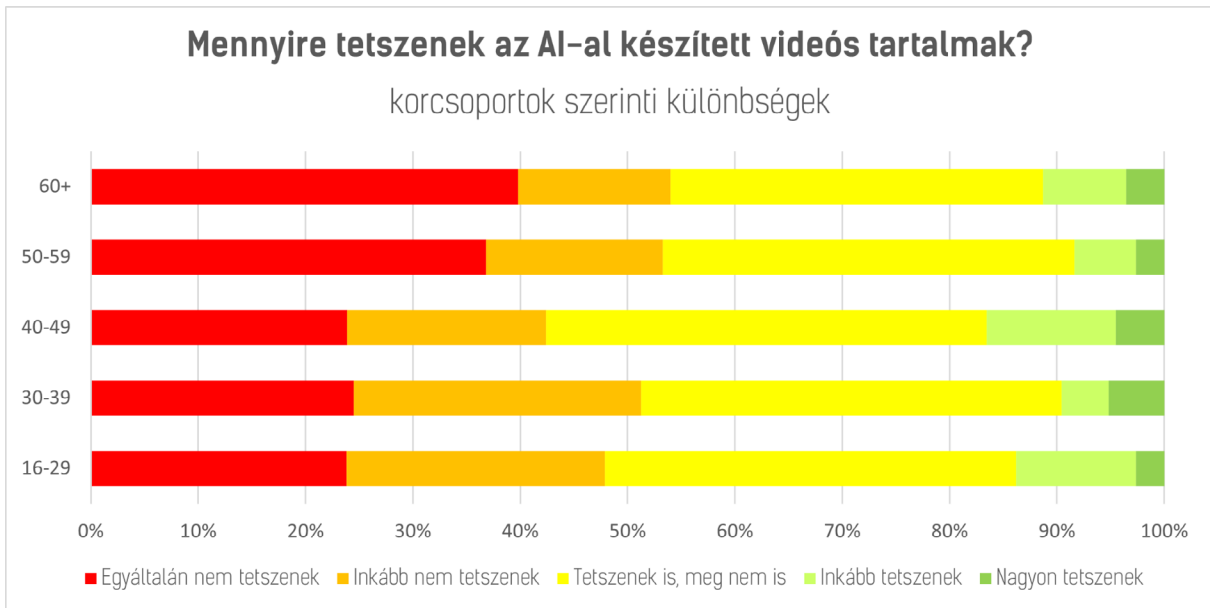
1. ábra: Milyen gyakran látsz mesterséges intelligenciával (AI) készített videós tartalmakat?

A válaszadók felének ezek a videók inkább vagy egyáltalán nem tetszenek, 38%-uknak tetszenek is meg nem is, és mindössze 12% nyilatkozott úgy, hogy inkább vagy nagyon tetszenek nekik a mesterséges intelligenciával készített videók.

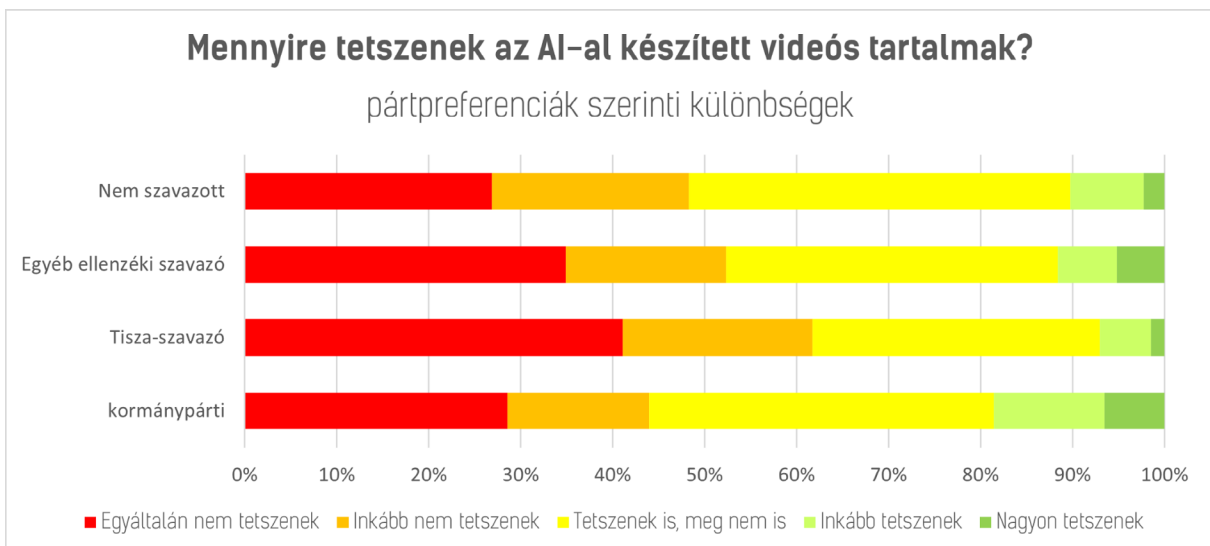
2. ábra: Mennyire tetszenek az AI-al készített videós tartalmak?

Az eredmények alapján szignifikáns különbség van nemcsak a válaszadók életkora, hanem – ennél meglepőbb módon – a pártpreferenciája alapján is abban, hogy mennyire tetszenek nekik az AI-generálta videók. Leginkább a fiatalok (16-29 évesek) és a 40-49 évesek kedvelik ezeket a tartalmakat, bár még ők is inkább nem kedvelik az AI-videókat (a 16-29 évesek 48%-a, a 43%-a inkább vagy egyáltalán nem kedveli).

3. ábra: Mennyire tetszenek az AI-al készített videós tartalmak? (korcsoportok szerinti különbségek)

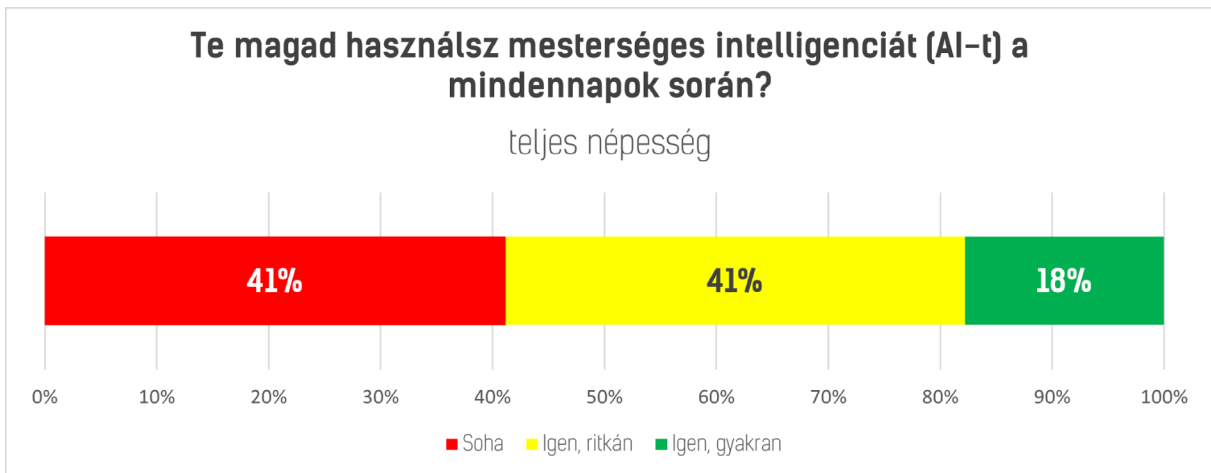
Pártpreferenciában a 2024-es EP-szavazatot vettük figyelembe: ez alapján statisztikailag szignifikáns különbség van a Tisza-szavazók és a kormánypártiak között. A fideszeseknek láthatóan kevesebb bajuk van az AI-videókkal (44%-uknak inkább vagy egyáltalán nem tetszenek), mint a tiszásoknak, akik a teljes mintában a legelutasítóbbak a mesterséges intelligencia generálta videókkal (62%-uknak inkább vagy egyáltalán nem tetszenek). Az eredmény egyik lehetséges magyarázata, hogy a közösségi médiában jóval nagyobb számban vannak jelen a Tisza-pártot és annak vezetőjét támadó, lejárató AI-videók, mint a kormánypártokat és politikusait negatív színben feltüntetők.

4. ábra: Mennyire tetszenek az AI-al készített videós tartalmak? (pártpreferenciák szerinti különbségek)

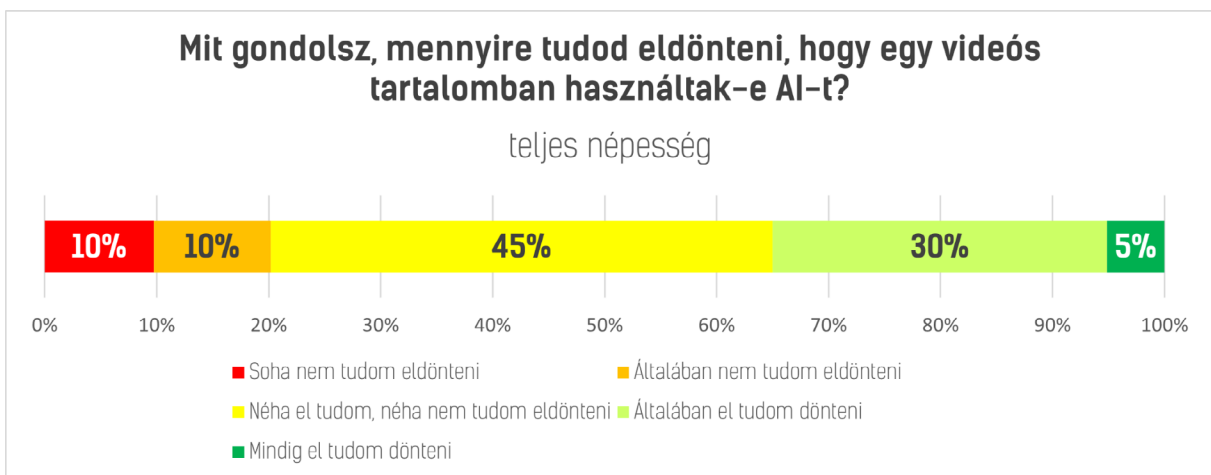
NEM TUDJÁK ELDÖNTENI, HOGY EL TUDJÁK-E DÖNTENI

A válaszadók 41%-a soha, 41%-a pedig csak ritkán használ mesterséges intelligenciát a mindennapok során. Kevesebb mint egyötödük (18%) nyilatkozott úgy, hogy gyakran használ AI-eszközöket a mindennapokban.

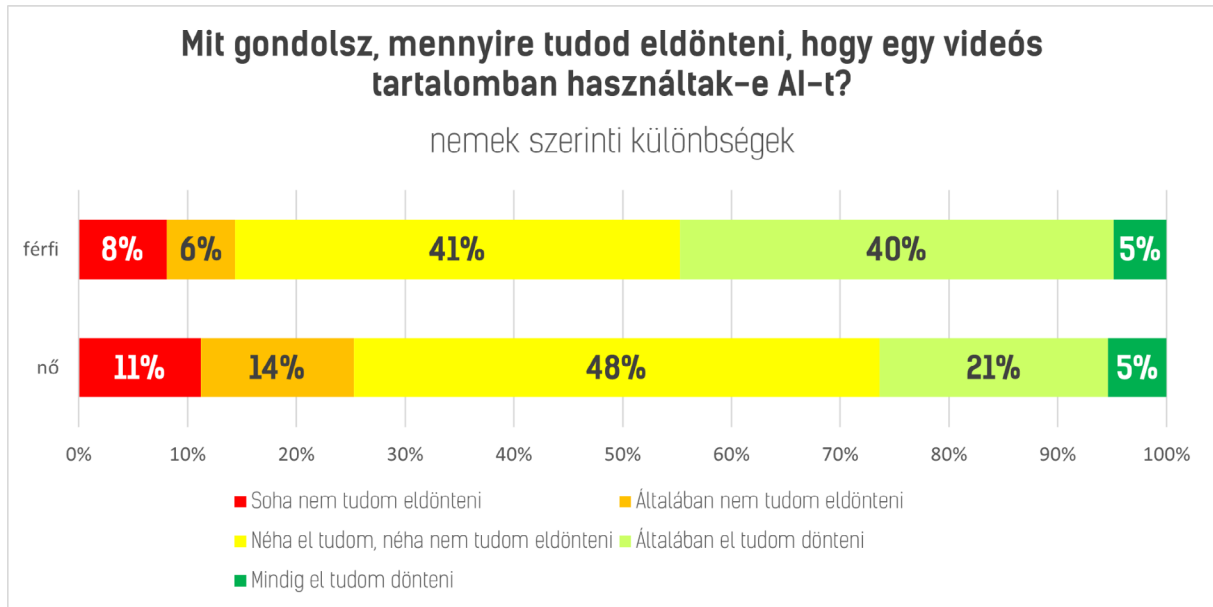
5. ábra: Te magad használsz mesterséges intelligenciát (AI-t) a mindennapok során?

Amikor arról kérdeztük a kutatásban résztvevőket, hogy saját maguk szerint mennyire szokták tudni eldönteni, hogy a látott videóban használtak-e AI-t, a leggyakoribb válasz (45%) a bizonytalanság volt: néha el tudják dönteni, néha nem. 35%-uk úgy érzi, általában vagy mindig helyesen látja egy videóról, hogy mesterséges intelligenciával készült-e, 20%-uk pedig általában vagy soha nem tudja eldönteni.

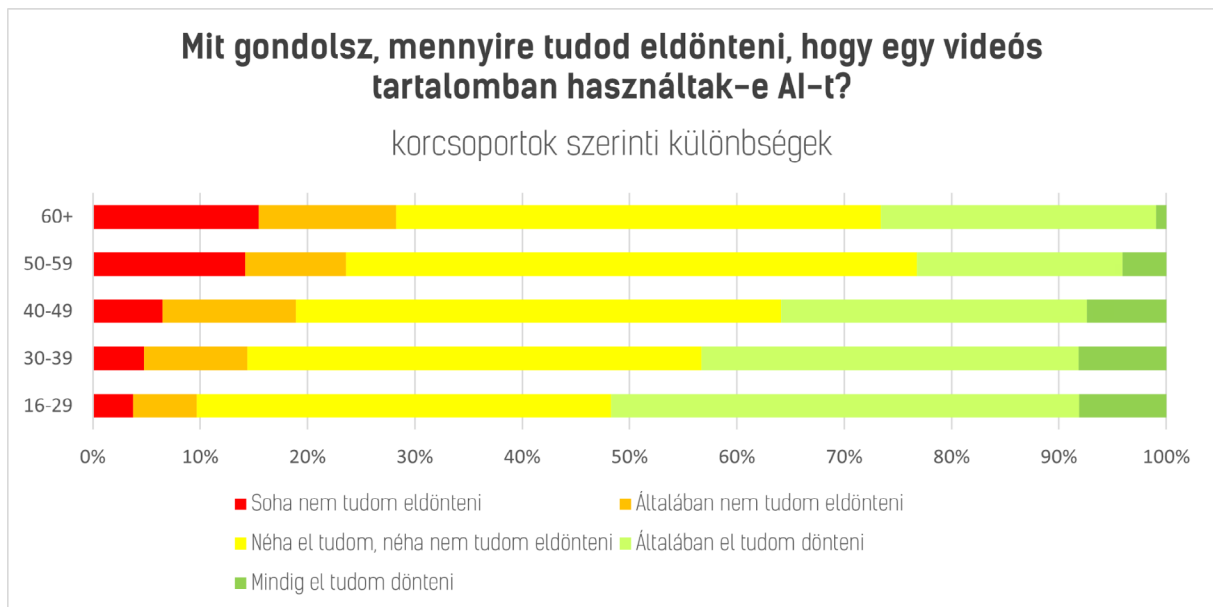

6. ábra: Mit gondolsz, mennyire tudod eldönteni, hogy egy videós tartalomban használtak-e AI-t?

Ezek a téren szignifikáns különbségeket találtunk a válaszadók között mind a nem, mind az életkor alapján. A férfiak és a fiatalabbak magabiztosabbak a kérdésben, mint a nők és az idősebbek.

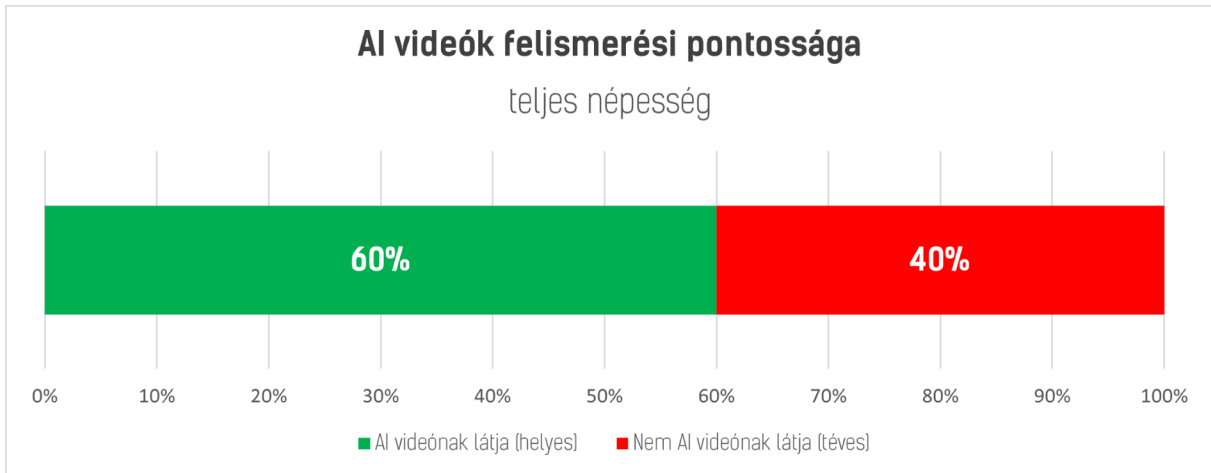
7. ábra: Mit gondolsz, mennyire tudod eldönteni, hogy egy videós tartalomban használtak-e AI-t? (nemek szerinti különbségek)

8. ábra: Mit gondolsz, mennyire tudod eldönteni, hogy egy videós tartalomban használtak-e AI-t? (korcsoportok szerinti különbségek)

TÉNYLEG NEM TUDJÁK ELDÖNTENI

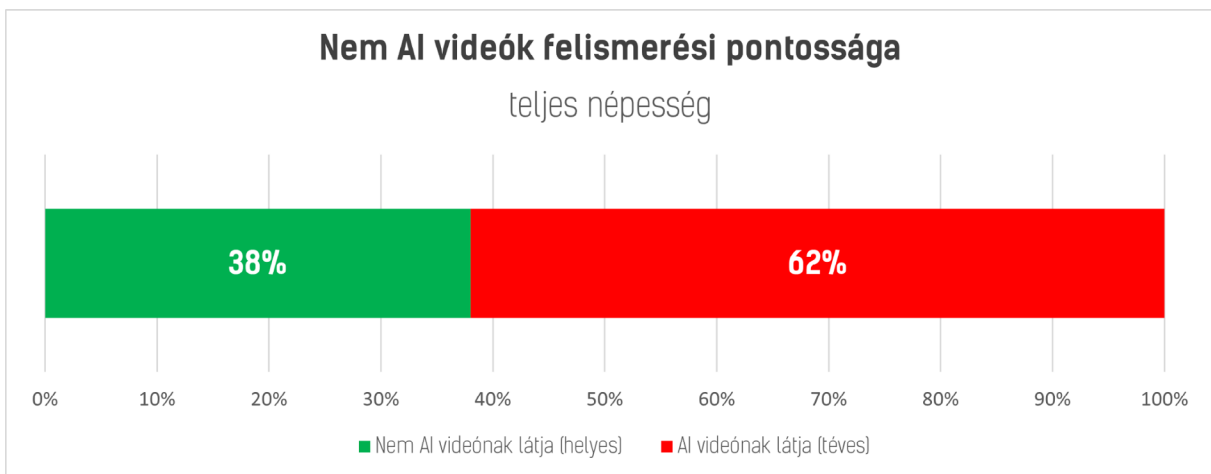
A felmérés legfontosabb részében arra voltunk kíváncsiak, mennyire tudják eldönteni az emberek egy videóról, hogy AI segítségével vagy anélkül készült-e. A rövid válasz: alig. Sőt, a tévedések iránya különösen meglepő eredményt hozott.

9. ábra: AI videók felismerési pontossága

Az AI-jal készült videókat csak az esetek 60%-ában ismerték fel helyesen a kutatás résztvevői, a válaszok 40%-ában nem gondolták, hogy mesterséges intelligenciával készült videót láttak. Ez nem sokkal jobb a véletlenszerű találgatás szintjénél.

Azonban ennél is megdöbbentőbb eredmény, hogy a nem AI-jal készült videók esetén a válaszok 72%-a téves volt: AI-videóként azonosították a hagyományos technikával, valós körülmények között készült felvételt.

10. ábra: Nem AI videók felismerési pontossága

A jelenséget magyarázhatja az, hogy olyan mennyiségben kerül elénk AI-generálta tartalom az elmúlt egy-két évben, hogy az emberekben kialakult egy feltételezés: amit látok, az alapesetben nem igaz. Tehát megszűnni látszik az "ártatlanság vélelme" az interneten: nem abból indulunk ki, hogy amit látunk, az valós, és keressük a jelét annak, hogy esetleg mégsem az. Helyette erős gyanú van bennünk arra vonatkozóan, hogy a látott videós tartalom valószínűleg AI-generálta, és csak akkor gondoljuk ennek az ellenkezőjét, ha erre erős vizuális vagy kontextuális jelek mutatnak.

Egy nem AI-jal készült videó, melyet a többség tévesen AI-nak gondolt (link a képre kattintva)

Egy AI-jal készült videó, melyet a többség tévesen nem AI videónak gondolt (link a képre kattintva)

Egy nem AI-jal készült videó, melyet közel ugyanannyian gondoltak AI-nak, mint nem AI-nak (link a képre kattintva)

Egy AI-jal készült videó, melyet a többség helyesen AI videónak gondolt (link a képre kattintva)

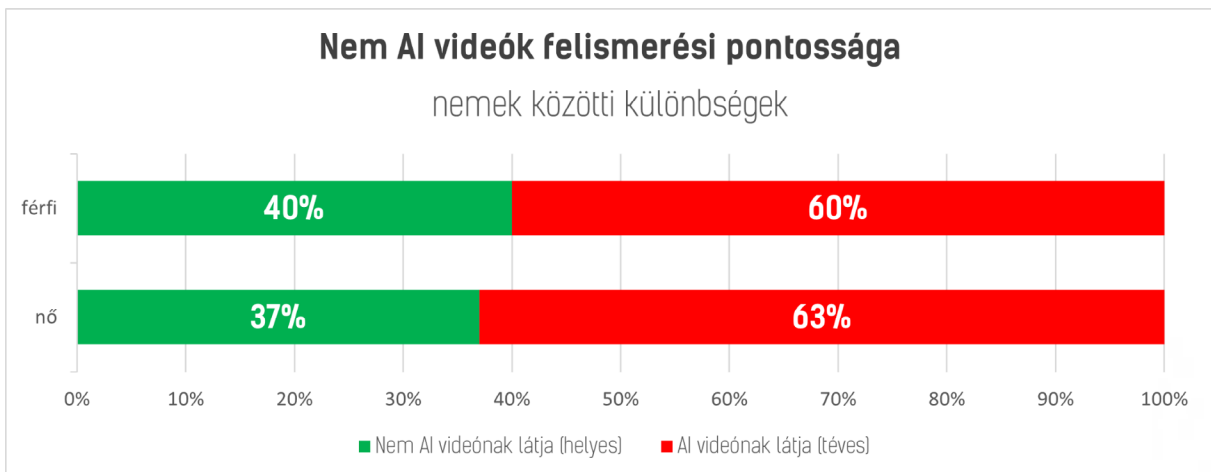

FELISMERÉSI PONTOSSÁG: MINDENKI PONTATLAN, A NŐK ÉS AZ IDŐSEBBEK MÉGINKÁBB

A férfiak kismértékű magabiztossága (lásd 7. ábra: jobbnak gondolják magukat az AI videók felismerésében) a valóságban részben visszaigazolódott: az AI segítségével készült videókat statisztikailag szignifikáns mértékben azonosították helyesebben a férfiak, mint a nők. A nem AI videók esetén ez a különbség nem volt statisztikailag szignifikáns.

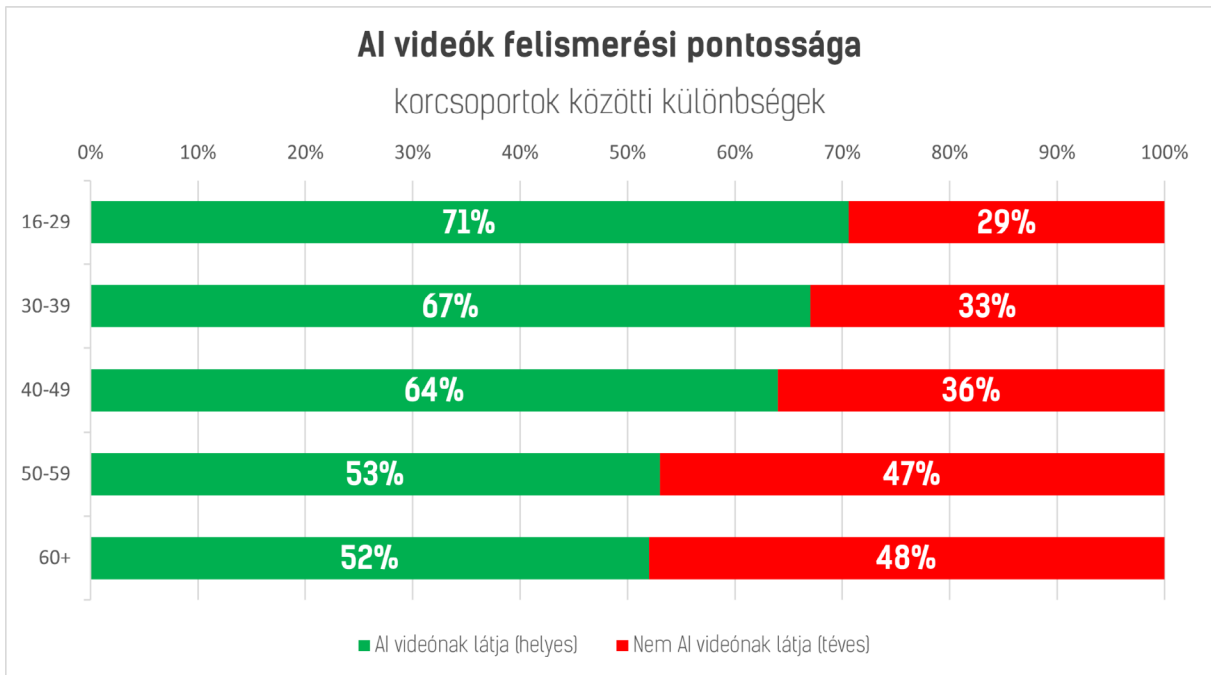

11. ábra: AI videók felismerési pontossága (nemek közötti különbségek)

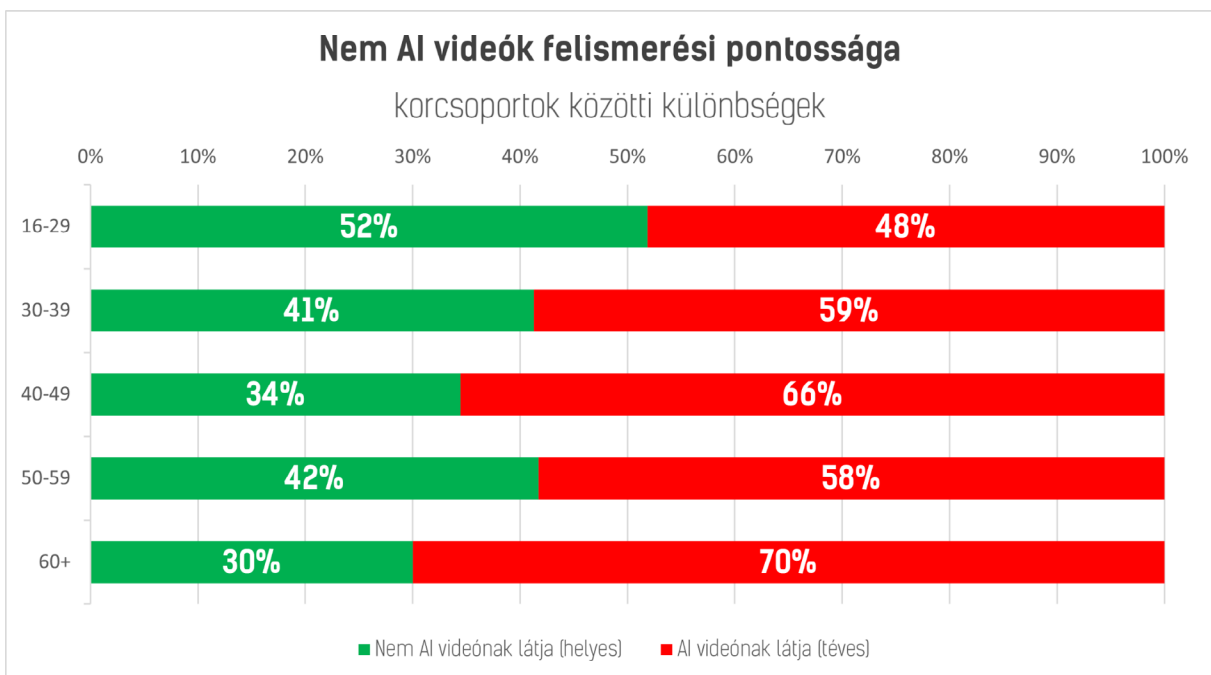
12. ábra: Nem AI videók felismerési pontossága
(nemek közötti különbségek, az eltérés statisztikailag nem szignifikáns)

Hasonlóképpen visszaköszönt a saját képesség megítélése és a valós felismerési arány az életkori összefüggésekben: ahogy az idősebbek kevésbé tartották magukat jónak az AI-nem AI videók megkülönböztetésében, úgy valóban pontatlanabbak voltak benne, mint a fiatalabbak.

13. ábra: AI videók felismerési pontossága (korcsoportok közötti különbségek)

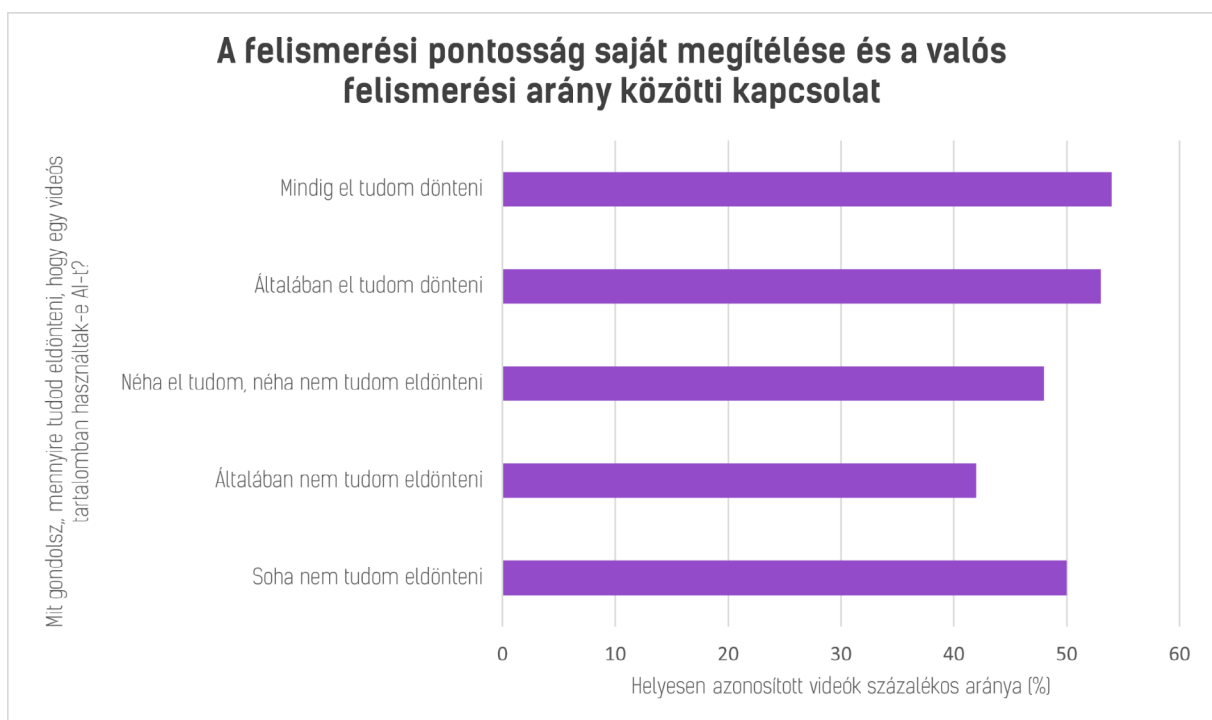
A trend a nem AI segítségével készült videók esetén az 50-59 éves korosztályban kicsit megbicsaklik: ők a felmérésben jobban teljesítettek, mint a 40-49 évesek.

14. ábra: Nem AI videók felismerési pontossága (korcsoportok közötti különbségek)

Összességében azonban a saját felismerési képesség megítélése és a valós felismerési pontosság között csak gyenge összefüggést találtunk. Azok, akik saját megítélésük szerint "általában" vagy "mindig" el tudják dönteni egy videóról, hogy AI vagy nem AI, minimálisan jobbak azoknál, akik úgy vélik, hogy "soha" vagy "általában nem" tudják ezt eltalálni. Ugyanakkor azok, akik "általában nem" tudják, még rosszabb teljesítmény mutattak azoknál, akik úgy vélik, hogy "soha" nem tudják felismerni egy videóról, hogy AI-jal készült-e.

A fenti különbségek ugyan statisztikailag szignifikánsak, de minimálisak. Ez pedig inkább azt jelenti, hogy az emberek többsége nincs tisztában a valós képességeivel az AI és nem AI videók megkülönböztetése terén, ami még védtelenebbé teheti őket a mesterséges intelligenciával készült tartalmakkal szemben.

14. ábra: Nem AI videók felismerési pontossága (korcsoportok közötti különbségek)

Összefoglalás

Kutatásunk súlyos figyelmeztetés a mesterséges intelligenciával készült videók valószínűsíthető hatásmechanizmusával kapcsolatban. A felmérés résztvevőinek válaszai alapján ugyanis az emberek többsége rendszeresen találkozik ilyen tartalmakkal, miközben nagyon alacsony határfokkal tudja megállapítani valódiságukat.

Jó hír, hogy jellemzően tisztában vannak vele, hogy nem megbízható a megítélésük e téren, ami talán óvatosságra inti az ilyen tartalmak fogyasztóit azzal kapcsolatban, mennyire higgyék el, amit látnak. Ezt erősíti az is, hogy gyakrabban tartanak egy nem AI videót AI-nak (62%), mint egy AI videót nem AI-nak (40%). Tehát az emberek megítélése nagyon óvatos, és egyre kevesebbet hisznek el valósnak abból, amit látnak.

Ugyanakkor az adatok azt is alátámasztják, hogy nagyon minimális a kapcsolat aközött, hogy az emberek milyenek ítélik saját képességüket az AI-videók felismerésére, és milyen sikeresek benne valójában.

Nagy kérdés, hogy ez hosszú távon milyen irányba vezet. Feltételezve, hogy a kevésbé fejlett AI-videók korában, akár csak egy évvel ezelőtt, kevesebb ember gondolta azt egy nem AI-videóról, hogy mesterséges intelligenciával készült, ma pedig már 62%-ban tévesen ítélnék, nemsokára eljuthatunk oda, hogy a videós tartalmak többségéről eleve azt fogjuk feltételezni, hogy AI-jal készültek, azaz hamisak. Sokkal fontosabbá válhatnak ezáltal a kontextuális információk (pl. ki tette közzé a videót), illetve, hogy mennyire akarjuk elhinni az abban szereplő állításokat (sok esetben: mennyire értünk azokkal egyet). Ez pedig tovább erősítheti a közösségi média algoritmusai által amúgy is felerősített véleménybuborékok hatását: már a konkrét videós bizonyítékoknak sem fogunk hinni, amik szembe mennek előzetes hiedelmeinkkel, azt gondolva, hogy úgylis AI-jal készültek.

De lehet ennek az egésznek egy pozitív mellékhatása is. Amennyiben az AI térnyerése miatt már képtelenek leszünk megállapítani egy-egy online tartalom valódiságát, és minden online tartalmat kiindulópontként hamisnak kezelünk, újra felértékelődhetnek az offline szerzett információk. A személyes találkozások, beszélgetések, amelyek esetén nem merül fel bennünk, hogy amit látunk, az nem valós. Jó esetben ez oda vezethet, hogy az emberek többet tájékozódnak ismerőseiktől, közösségeiken belül, esetleg személyesen vesznek részt politikai, társadalmi, szakmai vagy egyéb közösségi rendezvényeken, hogy megbízható információkhoz jussanak. Rosszabb esetben pedig még a jelenleginél is jobban elzárkóznak a közélettől, mondván, ami ott zajlik, abból úgysem lehet semmit elhinni.

PRIZMA ALAPÍTVÁNY

WWW.PRIZMAEUROPA.HU/

WWW.FACEBOOK.COM/PRIZMAFND